

[Kristen Touborg]

Konsekvensen kender vi alle. Kreditforeningernes direktioner og bestyrelser kom alle til at lide af volumensyge: jo større, des bedre. Man satsede entydigt på at nå frem til finansielle supermarkeder og forlod hermed de overordnede grundprincipper i realkreditsystemet, som er billige lån til medlemmerne, stor sikkerhed til obligationsejerne og mindst mulige administrationsomkostninger.

Vi er mange, som i den periode har oplevet at få tilbudt langt større lån, end man bad om, hos kreditforeningerne. Sådan nogle storhedsdrømme hos ledelsen i kreditforeningerne gav som bekendt kolossalt store tab, så for et par år siden anlagde man en ny og strammere udlånspolitik – det var man simpelt hen nødt til. Det var jo rimeligt nok set ud fra det synspunkt, at tabene nødvendigvis måtte nedbringes, men når man går så vidt, at man slet ikke vil tilbyde lån i landområder, medmindre der kan opnås 100 pct.s kommunegaranti, eller man kun tilbyder lån i meget begrænset omfang, så går kreditforeningerne langt ud over rimelighedens grænser.

Det er da også min opfattelse, at det er for smed at rette bager. Det er vist ikke specielt i udkantsområderne, der er tabt penge – ja, altså bortset fra visse prestigehotelprojekter og så på Færøerne naturligtvis.

Konsekvenserne af kreditforeningernes nye udlånspolitik er fuldstændig uoverskuelig. Vi kan for så vidt godt lægge alle vore gode hensigter om decentralisering og udvikling i udkantsområderne på hylden. Kreditforeningernes udlånspolitik vil reelt braklægge store landområder på lidt længere sigt. Der bliver tale om en regulær centralisering, uanset hvor mange velmenende regions-, kommune- og lokalplaner vi så end vedtager. Der er en lang række projekter over hele landet, som har fået afslag på lånansøgninger med henvisning til projektets geografiske beliggenhed. Den situation har et stort antal kommuner protesteret kraftigt imod, lige fra Højer i syd til Åbybro i nord.

Forskelsbehandlingen foregår inden for alle kategorier af byggeri. Jeg vil gerne her anføre nogle eksempler:

Højer Kommune anfører i en henvendelse til boligministeren, at det reelt er kreditforeningerne, som bestemmer, hvorvidt kvoter til støttet boligbyggeri kan udnyttes.

I Åbybro Kommune er det desuden erhvervsbyggeri, der har fået nej til lånansøgninger; bl.a. er en udbygning af den økologiske jordbrugsskole blevet ramt af lånestoppet.

I Ringkøbing Amt har kommuneforeningen taget initiativ til at få undersøgt, hvor stort problemet er. Man er her ved at indsamle oplysninger fra samtlige kommuner om antallet af afslag på lånansøgninger. Undersøgelsen er ikke afsluttet endnu, men det kan allerede på nuværende tidspunkt konstateres, at omfanget er ganske betydeligt både for boligbyggeri, erhvervsbyggeri og institutionsbyggeri.

Jeg vil her fremhæve et projekt, hvor afslaget virker særlig grotesk. Pensionisthøjskolen i Nr. Nissum, Lemvig Kommune, ønskede at opføre en nybygning til afløsning af nogle lejeboliger, men på trods af at byggeriet bevisligt ville gavne skolens driftsresultat både på kort og på lang sigt, at skolen har en solid egenkapital og bliver økonomisk fornuftigt drevet, at staten ville give garanti for 85 pct. af renterne, fik skolen alligevel et afslag på sin lånansøgning med den begrundelse, at der ikke er nogen alternativ anvendelse af bygningerne. Sådanne eksempler viser noget om problemets omfang.

Det er en fuldstændig uholdbar situation for en række mindre kommuner, at de bliver udsultet således. Derfor må det nu sikres, at kreditforeningernes udlånspolitik ændres. Vi ser gerne, at det sikres gennem en bæredygtig aftale mellem regeringen og kreditinstitutterne, men kan det ikke gennemføres, må der nødvendigvis lovgives om en løsning af problemerne på den ene eller den anden måde. Vi kan under ingen omstændigheder acceptere, at det er direktionerne i kreditforeningerne, som styrer udviklingen i landområderne.

Vi har udarbejdet et forslag om motiveret dagsorden. Dette forslag har vi forelagt samtlige partier, og det undrer mig, at jeg ikke har fået særlig mange positive tilbagemeldinger på det, når man tænker på problemets omfang. Jeg må så forvente, at hvis man ikke kan gå ind for dette forslag, må man have noget bedre at sætte i stedet.

Men jeg vil gerne på vegne af SF og Fremskridtspartiet fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget opfordrer regeringen til